

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Ured za ljudska prava i
prava nacionalnih manjina

Zapisnik

s 3. sastanka Radne skupine za izradu Nacrta Akcijskog plana zaštite i
promicanja ljudskih prava 2024. – 2025. i Nacrta Akcijskog plana suzbijanja
diskriminacije 2024. – 2025.;

održanog 26. rujna 2023. godine

listopad 2023.

Nazočni članovi i zamjenici članova Radne skupine¹:

Trećem sastanku Radne skupine za izradu Nacrta Akcijskog plana zaštite i promicanja ljudskih prava i Nacrta Akcijskog plana suzbijanja diskriminacije 2024. – 2025. (u daljnjem tekstu: Radna skupina) nazočili su:

- zamjenica voditelja Radne skupine: mr. sc. Klaudija Kregar Orešković;
- tajnica Radne skupine: Maja Šekelja;
- zamjenica tajnice Radne skupine: Milena Čalić – Jelić;
- članovi i zamjenici članova Radne skupine s pravom glasa:
  1. Katarina Adžić, Ministarstvo obrane
  2. Neven Drozdek, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
  3. Tina Đaković, Kuća ljudskih prava
  4. Fadila Gracin, Ministarstvo turizma i sporta
  5. Natalija Havelka, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava
  6. Snježana Kadić, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
  7. Marina Kovačević, Autonomna ženska kuća
  8. Nikola Kožul, Srpsko narodno vijeće
  9. Martina Krnić, Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova
  10. Darija Marić, Ured za udruge
  11. Zlatkica Marinković Danilović, Ministarstvo hrvatskih branitelja
  12. Marija Market, Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva
  13. Daniel Martinović, Dugine obitelji
  14. Dragana Milunić Pakozdi, Ministarstvo pravosuđa i uprave
  15. Gordana Obradović Dragišić, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU
  16. Marina Ožbolt, Hrvatska zajednica županija
  17. Marko Paškvan, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
  18. Vesna Pavković Puškarić, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine
  19. Marija Pederin, Ministarstvo zdravstva
  20. Mirta Rabovski, Ministarstvo kulture i medija
  21. Julijana Radnić, Središnji državni ured za demografiju i mlade
  22. Debora Radolović, predstavnica akademske zajednice
  23. Nemanja Relić, Ured potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske
  24. Mirna Slaviček Pešut, Ured pravobraniteljice za djecu
  25. Vesna Teršelič, Documenta
  26. Snježana Vasiljević, posebna savjetnica potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske
  27. Dubravka Vukoja, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
  28. Nikola Zdunić, Ured za ravnopravnost spolova
  29. Ivana Zelić, Ministarstvo unutarnjih poslova

Sastanku su, zajedno s prisutnim članovima, nazočili i sljedeći zamjenici članova Radne skupine:

1. Jozo Čavar, Ministarstvo turizma i sporta
2. Vesna Ivanović, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine
3. Viktor Koska, Ured potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske

---

¹ Izrazi koji se koriste u ovom zapisniku, a koji imaju rodno značenje bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način i muški i ženski rod

4. Marijana Pavlič, Ministarstvo zdravstva
5. Ana Šutalo, Ministarstvo unutarnjih poslova

Ustanovljeno je kako je prisutan dovoljan broj članova i zamjenika članova Radne skupine i utvrđen je kvorum za održavanje sastanka.

Sastanku nisu nazočili predstavnici s pravom glasa Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, Ureda pravobraniteljice za osobe s invaliditetom, Ureda pučke pravobraniteljice, Ureda zastupnice Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava, Udruge gradova u Republici Hrvatskoj, Centra za mirovne studije te Saveza udruga za autizam.

Osim članova i njihovih zamjenika, na sastanku su sudjelovale Danijela Fuštin iz Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, Ana Klasiček iz Ureda zastupnice Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava i Ana-Maria Pavić iz Ministarstva znanosti i obrazovanja,

Sastanak je održan prema sljedećem Dnevnom redu:

10:30 – 10:40	Uvodno obraćanje i glasanje o Dnevnom redu
10:40 – 10:55	Predstavljanje Drugog nacrtu Akcijskih planova – pregled novih aktivnosti
10:55 – 11:10	Rasprava
11:10 – 11:25	Predstavljanje Drugog nacrtu Akcijskih planova – pregled aktivnosti u odnosu na diskriminatorne osnove
11:25 – 11:40	Rasprava
11:40 – 12:05	Osvježenje
12:05 – 12:10	Podsjetnik na neke od preporuka upućenih Republici Hrvatskoj
12:10 – 12:45	Rasprava
12:45 – 13:00	Dogovor o nastavku rada i zatvaranje sastanka

Točka 1. Uvodno obraćanje i glasanje o Dnevnom redu

Treći sastanak Radne skupine započeo je u 10:30 sati, 26. rujna 2023. godine, a održan je u prostorima Kuće Europe u Zagrebu. Sastanak je vodila zamjenica ravnateljice Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (u daljnjem tekstu: Ured), Klaudija Kregar Orešković, u svojstvu zamjenice voditeljice Radne skupine (u daljnjem tekstu: zamjenica voditeljice).

Nakon pozdravnih riječi zamjenica voditeljice je predstavila Prijedlog dnevnog reda kao i predložila njegovo usvajanje budući da na isti nisu zaprimljeni komentari ili prijedlozi nadopune. Dnevni red je jednoglasno usvojen.

Po usvajanju Dnevnog reda, zamjenica voditeljice je najavila drugu točku Dnevnog reda te se zahvalila svim članovima Radne skupine na doprinosu u izradi Drugog Nacrta Akcijskog plana zaštite i promicanja ljudskih prava 2024. – 2025. i Nacrta Akcijskog plana suzbijanja diskriminacije 2024. – 2025. (u daljnjem tekstu: Drugi Nacrt) i dostavljenim očitovanjima na zaprimljene prijedloge aktivnosti.

Istaknula je da se vidi napredak u odnosu na Prvi Nacrt Akcijskog plana zaštite i promicanja ljudskih prava 2024. – 2025. i Nacrta Akcijskog plana suzbijanja diskriminacije 2024. – 2025. (u daljnjem tekstu: Prvi Nacrt), no i dalje je pred Radnom skupinom ozbiljan posao i to kako u dostavi inputa od članova Radne skupine tako i od strane Ureda u smislu koordinativnih radnji.

Potom je zamolila tajnicu Radne skupine, Maju Šekelju da predstavi nove aktivnosti u Drugom Nacrtu, odnosno da izloži pregled Drugog Nacrta koji je prije sastanka dostavljen članovima i zamjenicima članova Radne skupine.

Točka 2. Predstavljanje Drugog nacrtu Akcijskih planova – pregled novih aktivnosti

Na početku izlaganja tajnica Radne skupine je navela kako će predstaviti Drugi Nacrt, odnosno pokušati odgovoriti na pitanja:

- Koja je razlika Drugog Nacrta u odnosu na Prvi Nacrt?
- Koji je status zaprimljenih prijedloga aktivnosti?
- Koji tip aktivnosti čini Drugi Nacrt?

Za početak pregleda Drugog Nacrta je predstavila nove aktivnosti koje su uvrštene u Drugi Nacrt, uz napomenu da ih je u dostavljenom dokumentu 13 ali je naknadno dogovorena još jedna aktivnost pa je ukupno uvršteno 14 novih aktivnosti. Također, objasnila je kako su neke od novih aktivnosti prihvaćene iz zaprimljenih prijedloga aktivnosti, a neke su novi prijedlozi tijela državne uprave. Nove aktivnosti su raznovrsne te se obraćaju različitim ciljanim skupinama dokumenta.

Predstavljene su sljedeće aktivnosti:

- Poticanje suradnje Savjeta za ljudska prava i županijskih koordinacija za ljudska prava;
- Izrada Common Core dokumenta;
- Edukacije za djelatnike javne uprave i pravosuđa i ostalih tijela o zaštiti prava LGBTIQ osoba;
- Praćenje provedbe preporuka iz godišnjih izvješća Ureda pučke pravobraniteljice i koordinacija izrade izvješća o njihovoj provedbi;
- Senzibilizacija i edukacija operativnih snaga sustava civilne zaštite;
- Sudjelovanje organizacija civilnog društva u praćenju izvršenja presuda Europskog suda za ljudska prava u odnosu na Republiku Hrvatsku;
- Edukacije o Konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i praksi Europskog suda za ljudska prava;
- Povećati uključenost i neovisnost starijih osoba pružanjem edukacije o korištenju i mogućnostima portala e-Građani;
- Edukativne radionice za bankovni sektor;
- Edukacija o potrebi prijavljivanja diskriminatornog ponašanja i nejednakog postupanja na radnom mjestu;
- Izrada e-sadržaja kojim će se provoditi sustavne edukacije u području suzbijanja diskriminacije;
- Jačanje kapaciteta javnih i državnih službenika na područjima naseljenim nacionalnim manjinama;
- Uključivanje tema vezanih uz jačanje svijesti o važnosti borbe protiv rasizma, ksenofobije i ostalih oblika nesnošljivosti te svijesti o žrtvama genocida u programe Policijske škole „Josip Jović“ te
- Uključivanje tema vezanih uz jačanje svijesti o važnosti borbe protiv rasizma, ksenofobije i ostalih oblika nesnošljivosti te svijesti o žrtvama genocida u izvedben plan Stručnog prijediplomskog studija kriminalistike na Veleučilištu kriminalistike i javne sigurnosti.

Zatim se osvrnula na raspored novih aktivnosti po Posebnim ciljevima kako slijedi:

- Posebni cilj 1. Poboljšanje učinkovitosti javne uprave i pravosuđa za djelovanje u području zaštite ljudskih prava (u daljnjem tekstu: Posebni cilj 1.) – 8 novih aktivnosti
- Posebni cilj 5. Unaprjeđenje prevencije diskriminacije i pružanje podrške žrtvama diskriminacije (u daljnjem tekstu: Posebni cilj 5.) – 4 nove aktivnosti
- Posebni cilj 2. Podizanje razine informiranosti građana i institucija o instrumentima za zaštitu i promicanje ljudskih prava te olakšavanje pristupa pravosuđu i javnopravnim tijelima (u daljnjem tekstu: Posebni cilj 2.) – 1 nova aktivnost
- Posebni cilj 6. Unaprjeđenje mehanizama suzbijanja zločina iz mržnje te jačanje svijesti o važnosti borbe protiv rasizma, ksenofobije i ostalih oblika nesnošljivosti te poticanje kulture sjećanja na žrtve genocida (u daljnjem tekstu: Posebni cilj 6.) – 1 nova aktivnost

Najviše je novih aktivnosti uvedeno u Posebni cilj 1. i 5., a niti jedna nije uvedena u Posebni cilj 3. Jačanje mehanizama praćenja i provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (u daljnjem tekstu: Posebni cilj 3.) i Posebni cilj 4. Unaprjeđenje suradnje s organizacijama civilnog društva i medijima u zaštiti ljudskih prava i suzbijanju diskriminacije (u daljnjem tekstu: Posebni cilj 4.). Ukupno je 9 novih aktivnosti u Nacrtu Akcijskog plana zaštite i promicanja ljudskih prava 2024. – 2025., a 5 novih aktivnosti u Nacrtu Akcijskog plana suzbijanja diskriminacije 2024. – 2025.

U nastavku prezentacije se osvrnula na zaprimljene prijedloge aktivnosti, odnosno na njihov status u odnosu na Drugi Nacrt. Napomenula je da je bilo zaprimljeno mnogo prijedloga od kojih su se neki i preklapali. Također, neki od prijedloga nisu provedivi kao cjelina ili nisu provedivi u okviru ovih dokumenata, stoga su se nalazila kompromisna rješenja.

Zatim je skrenula pažnju na činjenicu da je zaprimljeno više istih ili sličnih prijedloga aktivnosti te je usvajanjem jedne nove aktivnosti bilo moguće obuhvatiti više zaprimljenih prijedloga aktivnosti, bilo djelomično, bilo u potpunosti.

Od ukupno zaprimljenih 114 prijedloga aktivnosti, potpuno je prihvaćeno 18 prijedloga, djelomično je prihvaćen 21 prijedlog, a odbijeno je 75 prijedloga.

Objašnjeno je kako su zaprimljeni prijedlozi odbijani prema više osnova, a neke od njih su:

- tematski ne odgovaraju predmetnim dokumentima;
- još su u razmatranju, no za sada se vode kao odbijeni;
- biti će ih moguće ostvariti na druge načine (npr. putem otvorenog poziva) te
- aktivnost se već provodi kroz druge dokumente / redovno poslovanje tijela državne uprave.

U nastavku prezentacije je učinjen osvrt na tip aktivnosti koje se nalaze u Drugom Nacrtu, te u kolikoj je mjeri koja od aktivnosti zastupljena. Planirane su edukacije/radionice/preventivni programi, istraživanja i analize, sastanci, izvještavanja, javni događaji, izrada info – grafika / video materijala, priručnika, letaka i provedba medijskih kampanja.

Na kraju izlaganja, tajnica Radne skupine je naglasila kako je velik broj aktivnosti trenutno sadržanih u Drugom Nacrtu planiran kroz EU sufinanciranje, odnosno provedba aktivnosti se planira putem projekata.

Točka 3. Rasprava

Zamjenica voditelja je zahvalila na izlaganju te napomenula kako činjenica da nemamo niti jednu medijsku kampanju trenutno planiranu u okviru Nacrta Akcijskog plana zaštite i promicanja ljudskih prava 2024. – 2025. ne znači da nećemo imati niti jednu medijsku kampanju usmjerenu zaštiti i promicanju ljudskih prava u cijelom provedbenom periodu Nacionalnog plana.

Također, spomenula je kako u ovom slučaju upravljanje strateškim razvojem Republike Hrvatske, kojim je određeno da jedna mjera treba biti u jednom dokumentu i na taj način se iskazuju financijska sredstva, onemogućava da vidimo kako, npr. u okviru Nacionalnog Plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine postoje mjere koje obuhvaćaju i kampanje vezane uz zaštitu ljudskih prava i suzbijanje diskriminacije. Stoga će se sve takve mjere i aktivnosti iz drugih dokumenata navesti u prilogu Trećeg Nacrta kako bi se dobio bolji uvid u sve ono što će se provoditi, a da se na neki način odnosi i na naše zadane ciljeve i ciljne skupine.

Potom je otvorila raspravu tj. otvorila prostor za pitanja ili nedoumice vezano uz Drugi Nacrt.

Za riječ se javila Vesna Teršelič, pozdravila je cijeli proces i metodologiju rada, uz posebnu zahvalu Ministarstvu unutarnjih poslova koje je uvelo nove aktivnosti, odnosno u programe Policijske škole „Josip Jović“ i u izvedben plan Stručnog prijediplomskog studija kriminalistike na Veleučilištu kriminalistike i javne sigurnosti uključilo teme vezane uz jačanje svijesti o važnosti borbe protiv rasizma, ksenofobije i ostalih oblika nesnošljivosti te svijesti o žrtvama genocida. Predlaže da se po održavanju te aktivnosti provede i evaluacija prema kojoj bi se usvojile daljnje preporuke za eventualne buduće edukacije. Također, apelira na Državnu školu za javnu upravu i Pravosudnu akademiju da prihvate provođenje edukacije usmjerene na podizanje svijesti o žrtvama genocida.

Nadalje, napominje kako su iz Documente imali više prijedloga aktivnosti za Ministarstvo hrvatskih branitelja te su svi odbijeni. Prijedlozi se tiču transparentnosti i evaluacije primjene Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata, te su u prijedlozima navedeni i komentari vezano uz sumnju na diskriminaciju po etničkoj osnovi ali i diskriminaciju djece jer spomenuti Zakon ne uključuje i djecu civilnih žrtava. Nastavno na pitanje prava djece civilnih žrtava, uputila je zamolbu zakonodavcu da se još jednom razmotri mogućnost evaluacije Zakona ili ako je potrebno taj postupak provesti na drugi način i pod drugim nazivom neka se predloži takva vrsta aktivnosti.

Istaknula je i prijedloge upućene Ministarstvu pravosuđa i uprave, a vezano uz objavu anonimiziranih presuda jer je Ministarstvo pravosuđa i uprave u očitovanju na prijedlog aktivnosti navelo da nisu nadležni. Smatra da je radi transparentnosti u postupanju vrlo važno da se anonimizirane sudske odluke objave i postanu dostupne.

Naposlijetku vezano uz Spomen područje Jasenovac naglašava kako je predviđeni broj posjeta kroz aktivnost Ministarstva znanosti i obrazovanja trenutno 20 grupa po godini, što je manje od ukupnog broja posjeta škola u prošloj godini koji iznosi 36. Uputila je zamolbu nadležnom Ministarstvu znanosti i obrazovanja da se broj planiranih posjeta poveća, odnosno udvostruči ili trostruči s obzirom da je interes škola veći od trenutnog broja predviđenih posjeta. Skrenula je i pozornost na odgovor Ministarstva kulture i medija u kojem se navodi da brinu za Spomen područje Jasenovac i Staru Gradišku, dok je jedinoj autentičnoj logorskoj zgradi na Spomen području Jasenovac pao krov i zgrada nije nikada obnovljena. Općina Stara Gradiška ulaže u obnovu doma kulture ali autentična logorska zgrada je ruševina.

Zamjenica voditelja je gdi Teršelič zahvalila na komentaru i upućenim prijedlozima te spomenula kako ćemo sve navedeno u raspravi uputiti kao upit nadležnim tijelima državne uprave, a ako procijenimo potrebnim sazvat ćemo i sastanke i vidjeti da li možemo na neki način usvojiti dio danih prijedloga. Možda je potrebno prije provedbe prijedloga kako su dani usvojiti neke podloge ili pripreme aktivnosti te za sljedeći akcijski plan imati pripremu za uvođenje sada danog prijedloga.

Zamjenica voditelja je dalje naglasila da bi u ovoj fazi izrade dokumenata bilo dobro da članovi Radne skupine iskažu želju i/ili volju sudjelovanja u aktivnostima čiji je nositelj neko drugo tijelo državne uprave. Iz perspektivne financijskih sredstava bitno je da je samo jedan nositelj određene aktivnosti, ali također nam je bitno potaknuti međusektorsku suradnju na način da se druga tijela/organizacije uključe kao provedbeni partneri ako postoji aktivnost kojoj tijelo/organizacija može dati doprinos ili poboljšati način na koji se ta aktivnost provodi. Napomenula je da bi takve prijedloge trebalo dostaviti u sljedećem krugu očitovanja.

Za riječ se javila Ana Klasiček, predstavnica Ureda zastupnice Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Ured zastupnice RH pred ESLJP) prisutna umjesto članice i zamjenice članice Radne skupine. Iz Ureda zastupnice RH pred ESLJP je u postupku izrade Akcijskih planova predložena sistematizacija radnih mjesta, odnosno namjera aktivnosti je bila u opisu poslova predvidjeti radno mjesto koje prati presude i izvršenja presuda ESLJP kako bi se ostvario kontinuitet u suradnji Ureda zastupnice RH pred ESLJP i tijela državne uprave. Prijedlog je nastao radi trenutno otežane komunikacije s tijelima državne uprave i čestih izmjena kontakt osoba.

Zamjenica voditelja je zahvalila na prijedlogu i naglasila da izmjena opisa poslova podrazumijeva i izmjenu pravilnika o unutarnjem redu te se iz te perspektive to čini teško ostvarivim. No, može se razmisliti o neformalnom načinu kako da u okviru svog posla te kontakt osobe sudjeluju u radu mreže koja prati presude i izvršenja presuda ESLJP. Ako bismo mogli započeti s procesom uvođenja spomenutih zaduženja u opis poslova nekih od postojećih Odjela/Službi, to bi već bio veliki korak. Ured je otvoren za zajednički sastanak do sljedećeg nacрта na kojem bi se dogovorila takva aktivnost.

Za riječ se javio Nemanja Relić. Ured potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske bi mogao poduprijeti takvu inicijativu te je predložio da se aktivnosti za koje nije realno očekivati da će u ovom Akcijskom planu biti ostvarene razlome na faze i time stvore osnovni preduvjeti za provedbu aktivnosti u budućim dokumentima. Što se tiče sistematizacije radnih mjesta, prva faza bi mogla biti izrada popisa potrebnih kompetencija za to radno mjesto i izrada opisa poslova. Možda ovaj Akcijski plan nije pravo mjesto za tu vrstu aktivnosti ali Ured potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske je također otvoren za razgovore.

Zamjenica voditelja je zahvalila na komentaru uz slaganje da rad u fazama olakšava provedbu kada su aktivnosti neprovedive za vrijeme trajanja provedbe ovih Akcijskih planova.

Za riječ se javila Mirna Slaviček Pešut, Ured pravobraniteljice za djecu. Zatražila je da se razmotri proširiti opis aktivnosti „Usavršavanje/obrazovni program službenika zatvorskog sustava o zaštiti ljudskih prava osoba lišenih slobode“ na način da se iza „*Provođenje edukacija službenika zatvorskog sustava o zaštiti ljudskih prava osoba lišenih slobode*“, doda „*i njihove djece*“. Preporuke Vijeća Europe iz 2018. godine ukazuju na to da je potrebno proširiti edukacije na taj način, a to se već i provodi u suradnji sa Pravosudnom policijom i službenicima zatvorskog sustava. Ured pravobraniteljice za djecu je partner aktivnosti i što se tiče sadržajnog djela ta tema će biti obuhvaćena. Isto tako u aktivnosti „Edukacija stručnih radnika iz sustava socijalne skrbi iz područja zaštite i promicanja ljudskih prava“ predlaže se iza teksta „*Kroz edukacije će se stručni radnici upoznavati s mogućnostima i pravima korisnika s ciljem zaštite*

njihovih ljudskih prava“ dodati „i prava djece“. Nadalje, predlaže se u aktivnosti „Obrazovne aktivnosti u grupama za samozastupanje, klubovima samozastupnika i vijećima korisnika u domovima socijalne skrbi kojima je osnivač Republika Hrvatska“ iza teksta u opisu aktivnosti „...na temu zaštite i promicanja ljudskih prava“ dodati „i prava djece“.

Također, vezano uz aktivnost Ministarstva znanosti i obrazovanja „Stručna potpora u školama za djecu koja su žrtve diskriminacije i vršnjačkog nasilja“ Ured pravobraniteljice za djecu želi predložiti da se razmotri proširivanje aktivnosti na zapošljavanje dodatnih stručnih suradnika u školama. Upravo oni provode preventivne aktivnosti u školama, a stručnih suradnika nedostaje u gotovo svim školama prema pedagoškim standardima, posebice psihologa, edukacijskih rehabilitatora i socijalnih pedagoga.

Zamjenica voditelja je zahvalila na komentaru. Napomenula je da se spomenuti problem nedovoljno stručnih suradnika u školama ne može rješavati u okviru ovih dokumenata već u okviru matičnog dokumenta nadležnog ministarstva. Takav tip aktivnosti je odličan primjer upravo onih aktivnosti koje smo otklonili jer će se naći u dokumentima nadležnih tijela državne uprave.

Za riječ se javila Vesna Pavković Puškarić, vezano uz prijedloge aktivnosti za unaprjeđenje uvjeta za ostvarivanje prava na stanovanje. Pojasnila je da Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine ne dodjeljuje nekretnine za bilo koju namjenu pojedinim skupinama građana već se nekretnine dodjeljuju isključivo tijelima ili jedinicama lokalne i regionalne samouprave u čijoj je nadležnosti određena politika na temelju koje se nekretnina raspoređuje. Npr. u slučaju korisnika mjera socijalne politike Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike sukladno propisima raspolaže nekretninom i dodjeljuje je pojedinim skupinama. Nadalje je napomenula da nije moguće povećanje financijskih sredstava za Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje, s obzirom da je rekonstrukcijom isti prestao postojati i sada je dio Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine.

Zamjenica voditelja je zahvalila na komentaru uz napomenu kako je i ova aktivnost primjer aktivnosti koja izlazi iz okvira ovih Akcijskih planova. Ono što možemo u okviru dokumenta je skrenuti pozornost na posebno ranjiv položaj određenih skupina u kontekstu ostvarivanja prava na stanovanje i možemo učiniti ono što je potrebno za stvaranje preduvjeta da bi se donio novi zakonodavni akt ili da podrobnije upoznamo jedinice lokalne i regionalne samouprave s mogućnostima, ali dio koji uključuje direktnu pomoć pojedinim skupinama je u nadležnosti drugih tijela pa će tako biti i u okviru njihovih dokumenata.

Za riječ se javila Martina Krnić. Skrenula je pozornost na prijedloge aktivnosti koje je uputio Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, a koje su bile usmjerene na LGBT populaciju. Napomenula je kako su svi ti prijedlozi prihvaćeni kao proširenje već postojećih aktivnosti, a LGBT populacija se izrijekom navodi u naslovu samo dvije aktivnosti. Navode se u opisima aktivnosti ali s obzirom da nema drugog dokumenta koji bi se obraćao LGBT populaciji smatraju da bi trebalo staviti veći naglasak na ciljne aktivnosti za LGBT populaciju.

Zamjenica voditelja je zahvalila na komentaru. Odgovorila je da sadržajno LGBT populacija jest dio ovih dokumenata, no pri preuzimanju tih prijedloga aktivnosti većinu ih je preuzeo Ured. Ured treba biti pažljiv oko vlastitih resursa pa pri planiranju npr. edukativnih aktivnosti vodimo računa da ne izdvajamo jedan izolirani problem ili jednu skupinu, već širimo edukaciju na način da ćemo govoriti o svim najčešće diskriminiranim skupinama kako ih prepoznaje Nacionalni plan. Donesena je takva odluka jer drugačije ne bi mogli provesti toliki broj aktivnosti. No, svakako ono što nije bilo moguće podvesti pod istu temu odnosno ono što nije povezano s potrebama nekih drugih ciljanih skupina smo izdvojili u zasebnu aktivnost.

Za riječ se javila Martina Krnić i zahvalila na odgovoru. Dodala je da bi bilo potrebno dokumente uskladiti sa člankom 17. Zakona o ravnopravnosti spolova, a koji navodi da se svi podaci koji se prikupljaju moraju iskazati i po spolu, odnosno kod praćenja broja sudionika aktivnosti Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova moli da se izvještava o broju sudionika po spolu. Također, sukladno članku 43. Zakona o ravnopravnosti spolova potrebno je navesti klauzulu da se riječi koje imaju rodno značenje odnose na jednak način na muški i ženski rod.

Zamjenica voditelja je zahvalila na komentaru i rekla kako će to biti uključeno u dokumente, za sada radimo u nacrtim verzijama koje još nemaju uvod te nisu u tom smislu definirane. Također, postoji više razina praćenja pokazatelja i svakako se uvijek prati i broj žena odnosno muškaraca koji sudjeluju u aktivnosti. Na razini praćenja podaci se dodatno razvrstavaju i po dobi i po posebnim ciljanim skupinama no to se prikazuje u izvještavanju. U idućem koraku možemo vidjeti kako praćenje po spolu uključiti u samu tablicu i unutar upute za popunjavanje spomenuti tijelima državne uprave da je to nešto što bi se trebalo uvijek biti izraženo. No, treba voditi računa da je za praćenje relevantan i sadržaj aktivnosti.

Budući da nije bilo dodatnih komentara zamjenica voditelja je zahvalila svima koji su se uključili u raspravu i otvorila sljedeću točku dnevnog reda.

Točka 4. Predstavljanje Drugog nacrta Akcijskih planova – pregled aktivnosti u odnosu na diskriminatorne osnove

Zamjenica voditelja je zamolila zamjenicu tajnice Radne skupine da predstavi aktivnosti Drugog Nacrta u odnosu na diskriminacijske osnove.

Na početku izlaganja zamjenica tajnice Radne skupine je navela kako će prezentirati pripremljene grafičke prikaze u kojima je vidljiva raspodjela aktivnosti u kojima se spominje navedena osnova diskriminacije prema Akcijskim planovima te prema područjima diskriminacije, a zatim će predstaviti kratak pregled aktivnosti koje spominju određene najčešće diskriminirane skupine kako se navode u Izvješćima Ureda pučke pravobraniteljice i posebnih pravobraniteljica.

Potom je izložila prikaz aktivnosti prema najčešćoj osnovi diskriminacije, odnosno broj aktivnosti u Drugom Nacrtu u kojima se spominje navedena osnova diskriminacije: rasa/etnička pripadnost/nacionalna pripadnost/boja kože, spol/ bračni ili obiteljski status, zdravstveno stanje/ Invaliditet, Dob – starije osobe / djeca i mladi te spolna orijentacija/ rodni identitet i izražavanje (LGBTIQ).

Prikazane su i aktivnosti prema području u kojem najčešće dolazi do diskriminacije, odnosno broj aktivnosti u Drugom Nacrtu koje su vezane uz navedeno područje: pristup dobrima i uslugama, pravosuđe, obrazovanje, socijalna skrb, javno informiranje i mediji te rad i zapošljavanje.

U nastavku izlaganja je izdvojila neke od aktivnosti kroz koje je vidljivo uključivanje određenih ranjivih skupina odnosno područja u kojima najčešće dolazi do diskriminacije:

- Izrada edukativnog video materijala na temu njegovanja židovskog načina života i kulture
- Obilježavanje svjetskog dana kulturnih raznolikosti, dijaloga i razvoja
- Osnaživanje kapaciteta vijeća i predstavnika nacionalnih manjina i jačanje građanske participacije pripadnika nacionalnih manjina
- Edukacije za državne službenike koje će se fokusirati na osvještavanje sudionika o specifičnim izazovima i diskriminaciji s kojima se suočavaju LGBTIQ osobe

- Obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv homofobije, bifobije i transfobije (IDAHOBIT)
- Rano prepoznavanje i prevencija diskriminacije LGBTIQ osoba
- Omogućavanje dobivanja besplatne pravne pomoći tražiteljima/cama međunarodne zaštite, osobama kojima je odobrena međunarodna ili privremena zaštita i stranim radnicima/ama
- Provedba istraživanja o korištenju zdravstvene zaštite ekonomski uvjetovanih migranata i azilanata
- Provedba učinkovitih programa MUP-a univerzalne prevencije nasilja u obitelji i nasilja nad ženama
- Obrazovne aktivnosti u grupama za samozastupanje, klubovima samozastupnika i vijećima korisnika u domovima socijalne skrbi kojima je osnivač Republika Hrvatska (djeca s teškoćama u razvoju, djeca s problemima u ponašanju, djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi, osobe s invaliditetom, starije osobe i osobe s mentalnim oštećenjem)
- Edukativni posjeti djece viših razreda osnovne škole u sklopu izvannastavne aktivnosti i međupredmetne teme „Građanski odgoj i obrazovanje“ institucijama koje se bave zaštitom ljudskih prava u Republici Hrvatskoj
- Provedba preventivno edukativnih aktivnosti, projekata i programa usmjerenih na prevenciju nasilja motiviranog predrasudama ili mržnjom kao i prevenciju svih oblika govora mržnje osobito na sportskim natjecanjima
- Planira se provesti istraživanje korištenja zdravstvene zaštite osoba s invaliditetom (2025.)
- Edukacija stručnih radnika iz sustava socijalne skrbi iz područja zaštite i promicanja ljudskih prava
- Uključivanje sadržaja koji se odnose na Zakon o suzbijanju diskriminacije i Zakon o ravnopravnosti spolova u državni ispit
- Prepoznavanje prisustva diskriminacijskih motiva kod kaznenih i/ili prekršajnih djela
- Jednakost u pristupu stanovanju

Za kraj izlaganja je skrenula pažnju na to da se kroz Treći Nacrt i dalje može pridonijeti raznolikosti aktivnosti i zamolila tijela državne uprave da razmisle o mogućnosti izmjene postojećih ili uvođenju novih aktivnosti tamo gdje je jasno vidljiva potreba, a nastavno na prikazano.

Točka 5. Rasprava

Zamjenica voditelja je zahvalila na izlaganju. Navela je da smo na dobrom tragu kada pogledamo kako aktivnosti adresiraju diskriminacijske osnove, a ono što je potrebno izmijeniti je manjak aktivnosti vezan uz diskriminaciju na području rada i zapošljavanja uz koje se zaprimaju mnoge pritužbe građana Uredu pučke pravobraniteljice. Cilj je da u konačnici ta podjela aktivnosti ne izgleda ovako i Ured će se potruditi u dogovoru s nadležnim tijelima državne uprave vidjeti što se može učiniti za vrijeme trajanja ovih akcijskih planova.

Potom je otvorila raspravu tj. otvorila prostor za pitanja ili nedoumice vezano uz Drugi Nacrt.

Za riječ se javila Natalija Havelka i napomenula kako u okviru djelatnosti Centra za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek pružaju besplatnu pravnu pomoć te iz vlastitog iskustva, odnosno prema broju zaprimljenih pritužbi jasno vide kako je najčešće područje diskriminacije upravo područje rada i zapošljavanja. Navela je i kako je posebno izražena potreba za

edukacijom poslodavaca koji zapošljavaju strane radnike. Skrenula je pažnju i na manjak visokoobrazovanih osoba koje se bave područjem ljudskih prava i predložila uvođenje edukativne aktivnosti o ljudskim pravima usmjerene studentima, a koju je i vidjela prethodno predloženu.

Zamjenica voditelja je zahvalila na komentaru. Odgovorila je da s obzirom na ograničeni iznos sredstava na žalost moramo birati kojim skupinama će se aktivnosti obraćati pa se obraćamo onima kod kojih je izražena veća potreba za obrazovanjem u području ljudskih prava. Trenutno su studentske edukacije odgođene za drugo vrijeme, ali svakako ćemo još razmotriti koje su mogućnosti u suradnji s drugim tijelima/organizacijama za uvođenje takve aktivnosti u Treći Nacrt.

Za riječ se javila Mirna Slaviček Pešut. Ured pravobraniteljice za djecu je predložio edukaciju o dječjim i ljudskim pravima u okviru nastavnog programa nastavničkih i učiteljskih studija. U komentaru je navedeno da će biti prihvaćeno ali još nije uvrštena takva aktivnost pa nas zanima što možemo očekivati.

Zamjenica voditelja je zahvalila na komentaru. Odgovorila je da će uvođenje te aktivnosti biti dodatno razmotreno u okviru ljudskih i financijskih resursa s kojima raspolažemo. Napomenula je da će Ured sve prijedloge zaprimljene kroz raspravu raspraviti s nadležnim tijelima koja mogu aktivno doprinijeti rješavanju tih poteškoća.

Za kraj je zahvalila svima na aktivnom sudjelovanju u raspravi, te se ispričala zbog neodgovornih obaveza i nastavak vođenja sastanka prepustila tajnici Radne skupine Maji Šekelja.

Točka 6. Podsjetnik na neke od preporuka upućenih Republici Hrvatskoj

Tajnica Radne skupine je otvorila 6. točku dnevnog reda i zamolila Milenu Čalić Jelić, zamjenicu tajnice Radne skupine da podsjeti na preporuke upućene Republici Hrvatskoj.

Zamjenica tajnice Radne skupine je na početku izlaganja skrenula pažnju na promjenu naziva točke dnevnog reda. Točka je glasila „Predstavljanje preporuka upućenih Republici Hrvatskoj“, no zbog ograničenog vremena za predstavljanje velikog broja preporuka točku dnevnog reda smo ograničili na preporuke upućene Republici Hrvatskoj putem mehanizma Univerzalnog periodičnog pregleda (UPR) i preporuke zaprimljene od strane Odbora za uklanjanje rasne diskriminacije (CERD).

U nastavku izlaganja prikazan je pregled preporuka Republici Hrvatskoj putem mehanizma UPR, a poseban naglasak je stavljen na Preporuke Odbora Ujedinjenih naroda za ukidanje rasne diskriminacije CERD-a, od 31. kolovoza 2023. godine, a po kojima smo obvezani izvijestiti o poduzetim mjerama u roku od godinu dana od danih preporuka u zaključnom zapažanju Odbora za Republiku Hrvatsku:

- Usvojiti učinkovite mjere za borbu protiv rasne diskriminacije i govora mržnje u sportu, posebice nogometu te istražiti, procesuirati i sankcionirati počinitelje u skladu s odredbama Zakona o suzbijanju diskriminacije i Kaznenog zakona;
- Okončati de facto segregaciju u školama na regionalnoj i lokalnoj razini i pojačati svoje napore kako bi se romskoj djeci osigurao pristup kvalitetnom i inkluzivnom obrazovanju, s ciljem povećanja stopa upisa u škole i smanjenja broja napuštanja škole, uključujući provođenjem kampanja podizanja svijesti o važnosti obrazovanja usmjerenog na romsku djecu i mlade i njihove obitelji te angažiranjem učitelja iz romskih zajednica te

- Okončati prisilne deložacije Roma i rušenje njihovih kuća, uključujući osiguravanje prava posjeda romskim zajednicama i legalizaciju neformalnih naselja, a kada se rušenje kuća ili prisilna deložacija ne mogu izbjeći, osigurati da se pogođenim obiteljima i pojedincima osigura alternativni adekvatan smještaj i naknada.

Za kraj izlaganja je zamolila članove Radne skupine da uz sve ranije navedene politike Europske unije koje naši dokumenti slijede, svakako razmotre sve zaprimljene preporuke i procijene na koji način ih je moguće adresirati kroz novu aktivnost u Trećem Nacrtu ili uvrstiti u već postojeću aktivnost i tako osigurati usvajanje preporuka.

Točka 7. Rasprava

Tajnica Radne skupine zahvalila je na izlaganju te otvorila raspravu tj. otvorila prostor za pitanja ili nedoumice vezano uz predstavljene preporuke upućene Republici Hrvatskoj putem mehanizma UPR i preporuke zaprimljene od strane Odbora za uklanjanje rasne diskriminacije (CERD).

Za riječ se javila Martina Krnić. Nadovezala se na preporuku vezanu uz rad Pučke pravobraniteljice odnosno posebnih pravobraniteljstava u Republici Hrvatskoj. Navela je kao problem u neovisnom i samostalnom radu trenutni zakonodavni okvir koji propisuje da se pravobranitelji mogu razriješiti dužnosti prije isteka vremena na koje su imenovani u slučaju neprihvatanja godišnjeg izvješća o radu. Usvajanje Izvješća o radu u Hrvatskom Saboru ne ide redovno stoga je predložila da se pristupi izmjeni zakonodavnog okvira u tom djelu.

Tajnica Radne skupine zahvalila je na pitanju i odgovorila kako se kroz ove dokumente i za vrijeme njihovog trajanja može razmisliti o aktivnosti kojom bi se provela analiza zakonodavnog okvira i važećih propisa te time otvorila mogućnost izmjenama u budućnosti.

Zamjenica tajnice Radne skupine je dodala da postoji mogućnost provođenja analize usklađenosti zakonodavnog okvira s preporukama koje su upućene Republici Hrvatskoj te time možemo pridonijeti usvajanju preporuka.

Za riječ se javila Ana Klasiček i pitala što se može učiniti vezano uz postojeći problem duljine trajanja sudskih postupaka. Zamolila je da se razmisli o aktivnosti koja bi doprinijela smanjenju spomenutog.

Za riječ se javila Dragana Milunić Pakozdi, Ministarstvo pravosuđa i uprave, te rekla kako je komentar primljen na znanje i da će vidjeti može li se nešto učiniti u okviru ovih dokumenata.

Za riječ se javila Vesna Teršelič te uputila pitanje Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, Ministarstvu pravosuđa i uprave i sudovima. Da li se anonimizirane presude koje je u planu objaviti odnose samo za budući period ili za starije sudske odluke? Iz Documente smatraju da se sudske odluke trebaju objaviti od 1991. godine, odnosno htjeli bi vidjeti stare sudske odluke i presude vezane uz ratne zločine. Također je Ministarstvu hrvatskih branitelja uputila zamolbu za što više transparentnosti u radu, odnosno za objavu Knjige nestalih i objavu obavijesti za javnost o identitetu osoba čiji su posmrtni ostaci identificirani.

Zamjenica tajnice Radne skupine je odgovorila kako Ustavni sud i Vrhovni sud objavljuju anonimizirane odluke na svojim mrežnim stranicama.

Za riječ se javila Dragana Milunić Pakozdi, Ministarstvo pravosuđa i uprave, te odgovorila da za dati odgovor vezano uz period objave anonimiziranih presuda treba provjeriti s nadležnom ustrojstvenom jedinicom.

Za riječ se javila Natalija Havelka te uputila pohvalu Ministarstvu pravosuđa i uprave vezano uz financiranje pružanja besplatne pravne pomoći jer je organizacijama pružateljima primarne

pravne pomoći povećan iznos sredstava koji se dodjeljuje, a posebno za one organizacije koje pružaju primarnu pravnu pomoć duže od 12 godina. Također, sada su potpisani ugovori u trajanju 3 godine, što je velik korak i napredak spram ranije prakse.

Za riječ se javila Dragana Milunić Pakozdi, Ministarstvo pravosuđa i uprave, te odgovorila kako su sredstva za pružatelje besplatne pravne pomoći uvećana za 100%.

Budući da nije bilo dodatnih komentara tajnica Radne skupine je zahvalila svima koji su se uključili u raspravu i otvorila je sljedeću točku dnevnog reda.

Točka 8. Dogovor o nastavku rada i zatvaranje sastanka

U Točki 8., tajnica Radne skupine je dala uputu za izmjenu/nadopunu aktivnosti iz Drugog Nacrta, uz pregled tablice koju je potrebno popuniti. U ovom koraku je potrebno, ako nije ranije dostavljeno, upotpuniti opise aktivnosti i ispuniti polja u kojima se definiraju Pokazatelji provedbe (broj sastanaka, broj događanja i sl.) i Pokazatelji uspješnosti provedbe (tj. planirani ishodi pokazatelja provedbe za 2024. i 2025. godinu). Opise aktivnosti je potrebno nadopuniti na način da je iz opisa jasno vidljivo što će se provoditi (npr. sastanci), kada će se provoditi (npr. kvartalno), tko će provoditi (npr. Ured će organizirati u suradnji s nadležnim tijelima državne uprave) i koliko čega će biti provedeno (4 sastanka godišnje, ukupno 8).

Uz navedeno, potrebno je popuniti i ona polja kojima definiramo Izvore financiranja, odnosno navesti iznos sredstava i proračunsku poziciju s koje su planirana sredstva za provedbu aktivnosti.

Na kraju sastanka, tajnica Radne skupine je navela da će poslije sastanka Ured dostaviti Uputu za popunjavanje predložka uz zamolbu članovima Radne skupine da dostavljeno pažljivo pročitaju i zamolbu nositeljima aktivnosti da razmotre izmjenu postojećih / uključivanje dodatnih aktivnosti u Treći Na crt.

Od tijela državne uprave očekuje se da do 13. listopada 2023. godine dostave dopune/izmjene postojećih aktivnosti ili nove aktivnosti usvojene nastavno na danu uputu i održanu raspravu sa trećeg sastanka Radne skupine. Također, u ovom koraku je potrebno izraziti namjeru sudjelovanja u provedbi aktivnosti kao partner aktivnosti.

Od neovisnih članova Radne skupine, očekuje se da do 6. listopada 2023. godine dostave očitovanja na Drugi Na crt, odnosno da jasno istaknu one prijedloge aktivnosti koje smatraju ključnima za uvrstiti u Treći Na crt.

Ured će do sljedećeg sastanka Radne skupine, a koji se planira održati u listopadu 2023. godine, izraditi Treći Na crt i po potrebi održati bilateralne sastanke s tijelima državne uprave. Svi materijali biti će dostavljeni u skladu s Poslovníkom.

Tajnica Radne skupine zahvalila se prisutnima na sudjelovanju te zaključila sastanak u 13:15 sati.

VODITELJ RADNE SKUPINE
RAVNATELJ UREDA
Alen Tahiri, univ. spec. pol.

KLASA: 004-01/23-01/03
URBROJ: 50450-01/17-23-142
Zagreb, 12. listopad 2023.